

**HOGHE RAAD VOOR
DE ECONOMISCHE
BEROEPEN**

North Gate III 5^e verdieping
Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
Tel. 02/206.48.71 Fax 02/201.66.19
E-mail : CSPEHREB@skynet.be
www.cspe-hreb.be

Advies van 4 oktober 2002, op eigen initiatief verstrekt,
inzake het op te richten controleorgaan, in toepassing van
lid 10 van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

bijlage IV

Samenvatting van de belangrijkste kenmerken van het externe controleorgaan

- Samenstelling:** 7 personen, benoemd door de Koning en voorgedragen door de ministers van Economie en Justitie, op voorstel van de Hoge Raad.
- Band met de HREB:** een sterke doch niet afhankelijke band
- leden van het «Comité» worden voorgesteld door de Hoge Raad ondersteuning
 - door de Hoge Raad door de uitwerking en publicatie van een doctrine
- Werking:**
- A priori controle :* advies uit te brengen binnen 15 dagen die volgen op de toezending van een volledig dossier.
- A posteriori controle :* het «Comité» moet de gelegenheid krijgen de verschillende facetten te onderzoeken van de onafhankelijkheidsregels van de bedrijfsrevisoren, en dit in het kader van hun opdracht van wettelijke controle van de jaarrekeningen.
Het «Comité» kan een commissaris rechtstreeks verwijzen naar de disciplinaire organen van het IBR. Deze worden voorgezeten door een magistraat.
- Organisatie:** Het is belangrijk dat het «Comité» regelmatig kan samenkomen en snel een standpunt kan innemen. Regels inzake volmacht, delegatie en goedkeuring van een advies op basis van een schriftelijke procedure of vergaderingen in de vorm van teleconferenties, moeten de leden van het «Comité» in staat stellen zich binnen de gestelde termijnen van hun taak te kwijten.
- Financiering:** Budget: 240.000 euro, gefinancierd door het IBR en de ondernemingen onderworpen aan de wettelijke controle van hun jaarrekeningen
- Vergoeding van de leden:** 125 euro per vergadering + terugbetaling van de verplaatsingskosten.

D

Advies

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen¹ heeft de wettelijke taak bij te dragen tot de ontwikkeling van het op de economische beroepen toepasselijk wettelijk en reglementair kader door het verstrekken, op eigen initiatief of op verzoek, van adviezen of aanbevelingen aan de regering en aan de beroepsorganisaties voor de economische beroepen.

De leden van de Hoge Raad voor Economische Beroepen werden gevraagd deel te nemen aan de debatten inzake de onafhankelijkheid van bedrijfsrevisoren die sinds twee jaar gevoerd worden:

- Door middel van het op 19 februari 2001 uitgebrachte advies met betrekking tot het voorontwerp van wet dat het aanscherpen van de regels inzake de onafhankelijkheid van bedrijfsrevisoren² beoogde;
- Door middel van de hoorzitting van de voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 13 december 2001 in de Kamercommissie belast met problemen inzake het Handels- en Economisch Recht;
- Door middel van het advies van 25 januari 2002 betreffende het voorontwerp van Koninklijk Besluit met betrekking tot de uitvoering van artikel 133 (ontwerp) van het Wetboek van vennootschappen;
- Door middel van het bij dringendheid verstrekte advies van 18 juni 2002

inzake de problematiek rond het co-commissariaat. Deze problematiek werd besproken in de Senaatscommissie voor Financiën en Economische Aangelegenheden.

De wet "Corporate Governance" van 2 augustus 2002 zoals gepubliceerd in de tweede editie van het Belgisch Staatsblad van 22 augustus 2002 voorziet in de oprichting van een «Comité» onafhankelijk van het beroep van bedrijfsrevisor en belast met het uitbrengen van adviezen en het controleren van de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisoren, in het kader van hun opdracht van wettelijke controle van de jaarrekeningen.

Rekening houdend met het belang van deze bepaling en de huidige context is het van belang dat deze bepalingen die de onafhankelijkheid van de commissarissen moeten versterken, zo snel mogelijk van kracht worden.

In dit perspectief zijn de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van oordeel dat zij een bijdrage aan het debat kunnen leveren door op proactieve manier een advies goed te keuren over dit onafhankelijk van het beroep van bedrijfsrevisor op te richten controleorgaan om zo het goedkeuringsproces te versnellen van een ontwerp van Koninklijk Besluit dat de samenstelling, organisatie, werkwijze... van dit «Comité» bepaalt.

1. Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 54 van de Wet 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

2. Advies omtrent het voorontwerp van wet houdende wijziging van het wetboek van vennootschappen en van de wet van 2 maart 1989 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in ter beurse genoteerde vennootschappen en tot reglementering van de openbare overnameaanbiedingen.

*

* *

Krachtlijnen

De wet van 2 augustus 2002, gemeenzaam de *wet "Corporate Governance"* genoemd, heeft een van het beroep losstaand controleorgaan opgericht dat zich over de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisoren buigt, en dit in het kader van hun opdracht van wettelijke controle van de jaarrekeningen.

In het kader van de oprichting van dit «Comité» willen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen er de aandacht van de regering op vestigen dat het belangrijk is op korte termijn over een efficiënt operationeel mechanisme te beschikken.

Het past tevens de banden te onderzoeken die al dan niet moeten bestaan tussen het «Comité» en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

In de mate dat de Hoge Raad sinds 1985 bevoegd is voor alle algemene aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor, stellen de leden van de Hoge Raad voor de leden van het «Comité» te laten delen in de ruim vijftien jaar ervaring van de Hoge Raad.

In dit opzicht is het van fundamenteel belang, luidens het unaniem advies van de leden van de Hoge Raad, dat er een sterke band wordt tot stand gebracht tussen het «Comité» en de Hoge Raad. Dat betekent niet dat de leden van de Hoge Raad de rol van het «Comité» wensen te vervullen, en dit met name om organisatorische redenen die te maken hebben met de beperkingen die eigen zijn aan de "ruling"-procedures, noch dat beide organen logistiek aan dezelfde bepalingen moeten worden onderworpen.

In het kader van dit op eigen initiatief uitgebrachte advies willen de leden denkpistes voorstellen die kunnen bijdragen aan de versnelling van het debat over de werkwijze van het «Comité».

Behalve over de boven vermelde sterke band tussen het «Comité» en de Hoge Raad voor de Economische Beroepen gaat dit advies ook in op de problematiek van de samenstelling van het «Comité», de organisatie ervan, de werking, de financiering en de vergoeding van de leden van het «Comité».

Inhoudstafel

Krachtlijnen

1. Reeds in de wet vastgelegde elementen

2. Elementen bij Koninklijk Besluit vast te stellen (minimaal)

2.1 *Benaming van het «Comité»*

2.2 *Samenstelling van het «Comité»*

2.3 *Organisatie van het «Comité»*

2.3.1. *Relatie met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen*

2.3.2. *Organisatie van het «Comité»*

2.3.3. *Het (niet-)dwingende karakter van de door het «Comité» verstrekte adviezen*

2.4 *Werking*

2.4.1. *Werkwijze van het «Comité» belast met het onderzoeken van individuele gevallen*

2.4.2. *Uitwerking en publicatie van een doctrine*

2.4.3. *Verwijzing van een commissaris naar de disciplinaire organen*

2.5 *Financiering van het «Comité»*

2.6 *Bezoldiging van de leden van het «Comité»*

Bijlage

Het comité voor advies en controle en de taalwetgeving

*

* *

1. Reeds in de wet vastgelegde elementen

- Oprichting van een «Comité» belast met twee opdrachten: advies verstrekken en controleren.
- Beschrijving van de taken die het «Comité» moet uitvoeren: *«Dit comité verstrekt op verzoek van de commissaris een voorafgaandelijk advies over de verenigbaarheid van een prestatie met zijn onafhankelijke taakuitoefening. Dit comité kan tevens met betrekking tot de onafhankelijke taakuitoefening van een commissaris een zaak aanhangig maken bij het bevoegde tuchtorgaan van het Instituut der bedrijfsrevisoren. Daartoe kan het comité alle nuttige informatie opvragen bij het Instituut der Bedrijfsrevisoren.»*
- Bovendien kan een commissaris het voorafgaandelijke advies¹ van het Comité voor advies en controle vragen wanneer de commissaris en de persoon met wie de commissaris een arbeidsovereenkomst heeft afgesloten of met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat of door een met de commissaris verbonden vennootschap of persoon als bepaald in artikel 11 W. Venn. andere diensten wensen te leveren dan de taken die krachtens de wet aan de commissaris zijn toevertrouwd, en waarvan het totaal van de vergoedingen de bezoldigingen voorzien in artikel 134, § 1 W. Venn. overstijgt.
- Aan dit «Comité» is rechtspersoonlijkheid toegekend.
- De zetel van het «Comité» bevindt zich in Brussel.
- Het «Comité» is samengesteld uit leden die niet behoren tot het beroep van bedrijfsrevisor.

1. Deze bepaling is van toepassing op de commissarissen van beursgenoteerde vennootschappen zoals gedefinieerd in artikel 4 W. Venn., alsook op de commissarissen van ondernemingen die deel uitmaken van een groep die verplicht is geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren tenzij een auditcomité instemt of de vennootschap een college van commissarissen heeft aangesteld.

- De leden van het «Comité» zijn onderworpen aan het beroepsgeheim in de mate dat artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing is op de leden van het «Comité».

2. Elementen bij Koninklijk Besluit vast te stellen (minimaal)

De Koning bepaalt:

- de samenstelling;
- de organisatie;
- de werking;
- de financiering van het «Comité»;
- de vergoeding van de leden van het «Comité».

2.1 De benaming van het «Comité»

Meerdere voorstellen kunnen worden geformuleerd :

- Comité van Toezicht
- Comité van Toezicht voor Commissarissen
- Comité van Controle
- Comité van Controle van de Onafhankelijkheid van Commissarissen
- Onafhankelijk Comité van Controle
- Algemeen Comité van Toezicht
- Algemene Raad van Toezicht
- Algemeen Comité van Controle
- Algemene Raad van Controle.

De titel «Comité van Controle/ Comité van Toezicht op de Onafhankelijkheid van Commissarissen» lijkt het meest geschikt in termen van zichtbaarheid.

2.2 Samenstelling van het «Comité»

Er wordt voorgesteld om een «Comité» op te richten dat paritair en met uitzondering van de voorzitter uit Nederlandstalige en Franstalige leden is samengesteld.

Dit «Comité» kan worden beschouwd als een gedecentraliseerde overheidsdienst die op autonome wijze, en als betrof het een centrale dienst, haar taak vervult in het hele land. In dit kader is het «Comité» onderworpen aan de taalwetgeving in bestuurszaken, zoals gecoördineerd bij Koninklijk Besluit van 18 juli 1966 (Bijlage 1 herneemt een analyse van de gevolgen van deze wetgeving op de werkwijze van het «Comité»).

Behalve de in bijlage 1 opgenomen basisprincipes dient ook te worden benadrukt dat, wanneer een commissaris zich bij het «Comité» *aandient*, minstens drie leden van dezelfde taalrol als diegene waartoe de commissaris behoort, aanwezig moeten zijn (met uitzondering van de Duitstalige bedrijfsrevisoren: een enkele volstaat + 2 leden van dezelfde taalrol als diegene van de bedrijfsrevisor (op de lijst van het IBR)). Het onderhoud dient uitsluitend te verlopen in de taal waarin de gehoorde commissaris zich uitdrukt.

In het kader van de oprichting van het «Comité», willen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de aandacht vestigen op het belang van een efficiënt en op korte termijn werkend mechanisme.

Vanuit dit perspectief strekt het tot aanbeveling te kunnen rekenen op de zichtbaarheid van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op de sleutelrol die deze sinds 1985 (datum van oprichting) vervult op het stuk van de verdediging van de deontologische normen van toepassing op de economische beroepen, in het bijzonder de normen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de commissarissen.

Voor zover de Hoge Raad bevoegd is voor alles wat de algemene aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor¹ betreft, komt het de bovenvermelde Hoge Raad toe adviezen met algemene draagwijdte te verstrekken met het oog op de begeleiding van de leden van het «Comité» in hun geval per geval te nemen beslissingen. Dit moet de leden van het «Comité» in staat stellen voordeel te halen uit de sinds meer dan 15 jaar door de leden van de Hoge Raad opgebouwde ervaring.

Luidens het advies van de leden van de Hoge Raad is het van fundamenteel belang dat er een sterke band wordt tot stand gebracht tussen het «Comité» en de Hoge Raad. Dat betekent niet dat de leden van de Hoge Raad de rol van het «Comité» wensen te vervullen, en dit met name om organisatorische redenen die te maken hebben met de beperkingen

die eigen zijn aan de “ruling”-procedures.

Deze diverse elementen bepalen de hieronder door de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen voorgestelde benadering, zowel wat de samenstelling als de organisatie van het «Comité» betreft.

Volgens de leden van de Hoge Raad past het in het bijzonder de benadering te onderzoeken zoals die op Europees niveau is aanbevolen inzake de samenstelling van onafhankelijke comités belast met de goede werking van het kwaliteitsborgingstelsel. Terzake heeft de Europese Commissie op 15 november 2000 een aanbeveling uitgebracht betreffende de minimale vereisten voor de kwaliteitscontrole op de wettelijke controle van jaarrekeningen in de Europese Unie².

In het geval een apart «Comité» wordt opgericht waarin niet-professionelen zitting hebben en dat belast is met de controle van het beroep, suggereert de Europese aanbeveling inderdaad dat het «Comité» in kwestie op zijn minst samengesteld is uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, effectentoezichthouders en aandeelhouders, met andere woorden alle derden die rechtstreeks belang hebben bij de kwaliteit van de economische en financiële informatie die door de ondernemingen in hun financiële staten wordt verspreid.

Op basis van deze beschrijving en rekening houdend met de specifieke Belgische context, wordt voorgesteld een «Comité» op te richten dat uit zeven leden bestaat. Deze worden (conform de wettelijke regelgeving zoals beschreven in de wet “Corporate Governance” van 2 augustus 2002) benoemd door de Koning en voorgedragen door de Ministers van Economie en Justitie, onder de personen voorgedragen door de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen. Deze personen mogen geen belangenconflict hebben.

Het zou nuttig zijn als het aan de Koning gerichte verslag kan verduidelijken dat het «Comité» minstens twee personen uit de academische wereld dient te tellen.

1. Senaat, *Parl. St.* (zitting 1984-1985). Rapport opgesteld in naam van de Commissie Economische Zaken op 29 januari 1985 in het kader van het wetsontwerp inzake de hervorming van het bedrijfsrevisoraat, 715/2, p.9.

2. Aanbeveling van de Commissie van 15 november 2000 inzake waarborging van de kwaliteit van de wettelijke controle in de Europese Unie, *Pb. L.* nr. 91, 31 maart 2001, pp.91-97.

De benoeming van deze verschillende leden van het «Comité» moet gestoeld worden op de kennis die de betrokkenen bezitten over deze sector (de wettelijke controle op de jaarrekeningen maar evenzeer de andere opdrachten die door de bedrijfsrevisoren worden uitgevoerd) en over de onafhankelijkheidsregels waaraan de bedrijfsrevisoren zijn onderworpen in het kader van hun opdracht als wettelijk controleur van de jaarrekeningen.

Het «Comité» kan zich laten omringen door specialisten in de materie, experts genoemd, zoals bedrijfsrevisoren of erebedrijfsrevisoren. Zij zullen als waarnemers op de vergaderingen aanwezig zijn. Het aantal waarnemers dat aan vermelde vergaderingen kan deelnemen, zonder evenwel inspraak te hebben in de beslissingen van het «Comité», is tot twee personen beperkt. Voorgesteld wordt dat er vier waarnemers worden benoemd, twee effectieven en twee vervangers. Deze laatsten zouden aan de vergadering deelnemen voor zover de twee (of één) effectie(f)(ve) leden (lid) niet aan de vergadering kunnen (kan) deelnemen.

Voor zover de bedrijfsrevisor gehoord wordt in verband met een vennootschap dat door de CBF, door de CDV of door de Controledienst der Ziekenfondsen is erkend, kan het «Comité» beslissen om een door het betrokken prudentiële controleorgaan aangeduide vertegenwoordiger als expert aan te zoeken.

Zelfs als het «Comité» adviesbevoegdheid bezit, moet worden onderstreept dat dit orgaan ook beslissingsbevoegdheid heeft zowel inzake de controle a posteriori die het wil uitoefenen als met betrekking tot commissarissen die het comité voor de disciplinaire organen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren wil brengen. De wet van 20 juli 1990 die de evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen promoot in de organen met adviesverlenende bevoegdheid is dan ook niet van toepassing.

2.3 Organisatie van het «Comité»

2.3.1 Relatie met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Het is van belang erop toe te zien dat het op te richten Comité voor advies en controle een betere transparantie van de praktijken binnen het beroep van bedrijfsrevisor verzekert. Dat is ook een van de opdrachten die door de wetgever aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen is toegewezen.

Met het oog op de transparantie van de door de Belgische wetgever opgerichte advies- en controleorganen, die onafhankelijk zijn van het beroep van bedrijfsrevisor, past het vast te stellen in welke mate beide organen met elkaar verbonden zijn.

Het staat vast dat er binnen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen ervaring met en kennis over deze sector beschikbaar is. Vanuit dit oogpunt is het belangrijk dat de verbondenheid tussen het op te richten «Comité» en de bestaande Hoge Raad voor de Economische Beroepen verzekerd wordt.

Voor zover het nieuwe «Comité» zijn bevoegdheden beperkt ziet tot de problemen inzake de onafhankelijkheid van bedrijfsrevisoren in het kader van hun wettelijke opdracht van controle van de jaarrekeningen terwijl de Hoge Raad voor de Economische Beroepen over ruimere bevoegdheden beschikt, lijkt het wenselijk een relationele band tussen de twee organen te creëren, zonder dat terzake evenwel van ondergeschiktheid sprake is.

In dit kader wordt voorgesteld dat er een structuur in het leven wordt geroepen voor de uitwisseling van informatie, en dat de respectieve rol van beide organen duidelijk vastgelegd wordt waarbij een sterke band tussen beide organen verzekerd wordt.

De voorgestelde oplossing bestaat erin twee organen in te richten, waarvan het ene (het nieuwe, op te richten «Comité») belast is met het onderzoek, *geval per geval*, van de situaties waarin het risico op aantasting van de onafhankelijkheid van de commissaris bestaat.

In deze hypothese is het van belang een structuur op te richten die de uitwisseling van informatie tussen beide organen regelt, en dit op een wijze die de goede werking van beide organen verzekert.

Met het oog op de verduidelijking van de band tussen beide organen zou er een bijzondere rol kunnen worden weggelegd voor de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, in die zin dat de Hoge Raad enerzijds, op basis van inlichtingen verkregen van het «Comité», belast zou kunnen worden met het verzekeren van de samenhang van de geval per geval genomen beslissingen van het «Comité» en anderzijds kan de Hoge Raad een openbaar te maken doctrine uitwerken op basis van de standpunten die door het «Comité» worden ingenomen.

Deze oplossing zou de Hoge Raad voor de Economische Beroepen bovendien in staat stellen zijn op eigen initiatief naar de regering gerichte adviesfunctie uit te oefenen wanneer hij zou vaststellen dat de in het Wetboek van vennootschappen opgenomen onafhankelijkheidscriteria, of de in het uitgevoerde Koninklijk Besluit opgenomen lijst van onverenigbaarheden geen adequaat antwoord bieden op de verwachtingen van de verschillende categorieën van “stakeholders” en derden in het algemeen.

Deze oriëntatie kan in het bijzonder gerechtvaardigd worden in zoverre de Hoge Raad reeds sinds 1985 bevoegd is voor alles wat de algemene aspecten van het beroep van bedrijfsrevisor betreft¹.

2.3.2 Organisatie van het «Comité»

Het «Comité» wordt samengeroepen door de voorzitter of de persoon die door hem met deze functie is belast. Bij de oproeping moet de agenda van de vergadering alsook de documenten die betrekking hebben op de agendapunten worden gevoegd. Behalve in geval van omstandig gemotiveerde dringende noodzakelijkheid, dient de oproeping drie vrije dagen voor de vergadering aan de betrokkenen te worden verzonden.

De voorzitter moet het «Comité» bijeenroepen telkens als een van de leden hierom verzoekt.

Wanneer het «Comité» een verzoek tot advies ontvangt, dient het «Comité» zo snel mogelijk samen te komen. Het «Comité» moet zijn advies uitbrengen binnen 15 dagen, te rekenen vanaf de dag van ontvangst van het verzoek. De voorbereidende documenten kunnen langs elektronische weg aan de leden worden gezonden.

De voorzitter moet van de commissaris die om het advies van het «Comité» verzoekt alle informatie krijgen die nodig is opdat de leden hun standpunt kunnen bepalen. Bovendien zal de commissaris schriftelijk bevestigen dat hij de voorzitter van het «Comité» alle informatie die nuttig is opdat de leden hun standpunt kunnen bepalen, heeft verstrekt. Een samenvatting van de belangrijkste elementen wordt minstens drie dagen voor de vergadering aan de leden van het «Comité» overgemaakt. Alle documenten die de commissaris aan de voorzitter van het «Comité» heeft overgemaakt moeten door de leden van het «Comité» kunnen worden geraadpleegd, in de lokalen van het «Comité», voor of tijdens de vergadering.

De vergadering kan plaatsvinden zonder dat alle personen aanwezig zijn in de lokalen van het «Comité».

- Een lid kan een ander lid van het «Comité» **volmacht** geven, hetzij voor alle punten hetzij voor sommige punten die op de dagorde staan.
- Een lid dat de vergadering niet kan bijwonen kan zich ook beroepen op een **vertegenwoordigingssysteem**. Hiertoe moet hij de voorzitter van het «Comité» minstens een dag voor de vergadering schriftelijk informeren over de lasthebber.
- Bovendien kan het «Comité», als er om materiële tijdsredenen geen vergadering gehouden kan worden, een beslissing treffen in het kader van een **teleconferentie** tussen de leden van het «Comité».
- Ten slotte kan een beslissing door middel van een **schriftelijke procedure** worden genomen. Het redactievoorstel wordt ondersteld door het «Comité» te zijn aangenomen indien na afloop van een in de mededeling vermelde termijn geen enkel lid opmerkingen of belangrijke wijzigingen heeft voor-

1. Senaat, *Parl. St.* (zitting 1984-1985). Rapport opgesteld in naam van de Commissie Economische Zaken op 29 januari 1985 in het kader van het wetsontwerp inzake de hervorming van het bedrijfsrevisorat, 715/2, p.9.

gesteld, indien geen enkel lid oproepen heeft tot een interactieve telecommunicatieprocedure of een buitengewone vergadering van het «Comité» gevraagd heeft.

*
* *

Wat de controle a posteriori betreft moet het «Comité» jaarlijks een werkplan vastleggen dat ter informatie aan de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen wordt overgemaakt. Naast de opvolging van bijzondere dossiers kan het «Comité» overgaan tot het uitvoeren van studies met algemene strekking die het in staat stelt over de nodige informatie te beschikken om een a posteriori controle uit te oefenen. Deze moet toelaten de diverse aspecten omtrent de naleving van de onafhankelijkheid van de commissarissen in het kader van hun opdracht van wettelijke controle van de jaarrekeningen te onderzoeken.

In het kader van de werkzaamheden kan de voorzitter van het «Comité» van het Instituut der Bedrijfsrevisoren alle inlichtingen vorderen die het nodig heeft, zowel over het beroep in het algemeen als over sommige beroepsbeoefenaars in het bijzonder. Deze inlichtingen worden door de voorzitter van het Instituut der Bedrijfsrevisoren overgemaakt binnen een termijn van ten hoogste vijf dagen als het gaat over specifieke inlichtingen die betrekking hebben op een welbepaalde bedrijfsrevisor. De door de voorzitter van het «Comité» gevraagde inlichtingen die betrekking hebben op het beroep in zijn geheel worden door de voorzitter van het Instituut der Bedrijfsrevisoren overgemaakt binnen een termijn van ten hoogste één maand. De leden van het «Comité» moeten de overgemaakte inlichtingen als strikt vertrouwelijk behandelen.

2.3.3 *Het (niet-)dwingende karakter van de door het «Comité» verstrekte adviezen*

A priori hebben de door het «Comité» uitgebrachte adviezen een niet-dwingend karakter.

- Dat is zeker het geval wanneer een commissaris op eigen initiatief om het advies van het «Comité» verzoekt om te oordelen of hij al dan niet een bijkomende dienstverlening mag leveren zonder zijn onafhankelijkheid in het gedrang te brengen.
- Evenwel moet het standpunt desgevallend genuanceerd worden, met name het bijzondere geval dat het Comité voor advies en controle een verzoek tot voorafgaand advies¹ ontvangt, waarbij de commissaris en de personen met wie hij een arbeidsovereenkomst heeft gesloten of met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat of de met de commissaris verbonden vennootschappen of personen zoals bepaald in artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen, diensten willen verlenen die buiten de opdrachten vallen die krachtens de wet aan de commissaris zijn toevertrouwd, en waarvoor de totale vergoeding hoger ligt dan de bezoldigingen waarvan sprake in artikel 134, § 1 W. Venn.

Hoewel het advies in dit geval a priori dwingend lijkt - geen enkel beroep is door de wet voorzien - past het te benadrukken dat men dit advies als niet-dwingend kan beschouwen in de mate dat er twee andere oplossingen voorhanden zijn: de aanstelling van een college van commissarissen of de oprichting van een auditcomité.

Het strekt tot aanbeveling dat er een typevoorbeeld van een te wijzen advies uitgewerkt wordt. Dit typevoorbeeld kan, desgevallend, als bijlage aan het Koninklijk Besluit worden toegevoegd.

2.4 *Werking*

2.4.1 *Werking van het «Comité» belast met het onderzoeken van individuele gevallen*

De leden van het «Comité» stellen een voorzitter en ondervoorzitter aan. Als de voorzitter Franstalig is, zal de ondervoorzitter Nederlandstalig zijn. Als de voorzitter daarentegen Nederlandstalig is, zal de ondervoorzitter Franstalig zijn.

In afwezigheid van de voorzitter zal de ondervoorzitter de vergadering leiden.

1. Deze bepaling is van toepassing op de commissarissen van beursgenoteerde vennootschappen zoals gedefinieerd in artikel 4 W. Venn., alsook op de commissarissen van ondernemingen die deel uitmaken van een groep die verplicht is geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en te publiceren tenzij een auditcomité instemt of de vennootschap een college van commissarissen heeft aangesteld.

Opdat het «Comité» op geldige wijze kan vergaderen, moet een derde van de leden aanwezig zijn, met inbegrip van de voorzitter of ondervoorzitter van het «Comité».

Wanneer een commissaris tijdens de vergadering gehoord wordt, moeten drie leden van dezelfde taalrol als de bedrijfsrevisor de vergadering bijwonen (onder hen hetzij de voorzitter, hetzij de ondervoorzitter).

Het is van belang dat de adviezen van het «Comité» niet uitmonden in meerderheids- en minderheidsadviezen. In het kader van de discussies zullen de leden van het «Comité» onderzoeken in welke mate de prestaties toelaatbaar zijn of niet, en in voorkomend geval, onder welke voorwaarden.

De adviezen worden bij eenvoudige meerderheid genomen. Indien zich na de eerste stembeurt geen meerderheid aftekent, bespreken de leden van het «Comité» de geschilpunten en streven ze naar een consensusformule. In het kader van de tweede stembeurt is de stem van de voorzitter van het «Comité» (of van de ondervoorzitter als de voorzitter zelf niet aanwezig is) doorslaggevend indien er opnieuw geen meerderheid wordt bereikt.

Een advies wordt geredigeerd onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van het «Comité» en wordt zo spoedig mogelijk overgemaakt aan de betrokken bedrijfsrevisor(en). Dit advies alsook de samenvatting van de belangrijkste elementen worden op “geanonimiseerde” wijze aan de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen overgemaakt.

2.4.2 Uitwerking en publicatie van een doctrine

De leden van de Hoge Raad onderzoeken het standpunt en ontwikkelen (elementen van) een doctrine die periodiek openbaar word(t)(en) gemaakt in het jaarverslag van bovenvermelde Hoge Raad.

Het komt overigens de Hoge Raad voor de Economische Beroepen toe te onder-

zoeken in welke mate de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris aan de verwachtingen van derden beantwoorden en in voorkomend geval de aandacht te vestigen op de noodzaak om de wettelijke en reglementaire bepalingen terzake aan te passen. Dit kan door middel van een op eigen initiatief aan de regering gericht advies.

2.4.3 Verwijzing van een commissaris naar de disciplinaire organen

Het «Comité» kan een commissaris naar de disciplinaire organen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren verwijzen. Dit kan door tussenkomst van de voorzitter, die alleen kan optreden of samen met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, door tussenkomst van zijn voorzitter.

2.5 Financiering van het «Comité»

Wat de financiering van het «Comité» betreft kunnen diverse denkpistes worden bewandeld:

Optie 1: de financiering van het «Comité» wordt verdeeld tussen het Instituut der Bedrijfsrevisoren en de ondernemingen die onder het toepassingsgebied van Hoofdstuk II en III, Titel VII van Boek IV van het Wetboek van vennootschappen vallen (50%-50%).

Om te vermijden dat het Instituut voor Bedrijfsrevisoren een te hoge bijdrage moet leveren wordt voorgesteld dat de ondernemingen die over een commissaris beschikken (de grote ondernemingen in de zin van artikel 15 W. Venn.) (10.000 tot 13.000 ondernemingen) en deze die geconsolideerde rekeningen opstellen (ongeveer 600 ondernemingen) de helft financieren.

Als men vertrekt van een jaarlijkse begroting van 240.000 euro komt dit neer op een bijdrage van 10 euro voor alle ondernemingen waarvan de jaarrekeningen aan een wettelijke controle worden onderworpen, en een additionele 10 euro voor alle ondernemingen die geconsolideerde rekeningen opstellen.

Het Instituut der Bedrijfsrevisoren zou bijgevolg bijdragen aan de financiering van het «Comité», en wel voor een bedrag van 120.000 euro per jaar.

Aangezien het Instituut der Bedrijfsrevisoren in ruime mate zou bijdragen in de financiering, stellen de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen voor om desgevallend de financiering van de Hoge Raad te herzien en de verdeelsleutels te wijzigen. Dit zou de lastenverhoging voor het Instituut der Bedrijfsrevisoren de facto moeten beperken.

Optie 2: de begrotingen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en het «Comité» worden geglobaliseerd en ieder Instituut financiert één derde.

Op dit moment levert ieder Instituut een bijdrage van ongeveer 80.000 euro per jaar voor de financiering van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Aangezien het «Comité» over een gelijkaardig bedrag zou moeten kunnen beschikken, zou optie 2 tot gevolg hebben dat de financiering door ieder Instituut met ongeveer 80.000 euro per jaar wordt opgetrokken.

Het is mogelijk opties 1 en 2 met elkaar te combineren door de financiering van het «Comité» door de ondernemingen tot vijftig procent, zoals voorzien in optie 1, te behouden. Dit impliceert dat de financiering door ieder Instituut met ongeveer 40.000 euro per jaar verhoogd wordt.

Er moet echter op gewezen worden dat in de huidige stand van de wetgeving, het externe controleorgaan, dit is het «Comité», enkel de problemen met betrekking tot de onafhankelijkheid ter uitvoering van opdrachten inzake de wettelijke controle van de jaarrekeningen, voorbehouden aan bedrijfsrevisoren, zou onderzoeken. Het lijkt dan ook weinig aangewezen de financiering van het «Comité» op dezelfde wijze te laten geschieden als die van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Optie 3: de begrotingen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en

van het «Comité» worden geglobaliseerd.

Op dit ogenblik levert ieder Instituut een bijdrage aan financiering van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, en dit onafhankelijk van het aantal leden, van ongeveer 80.000 euro per jaar.

Andere verdeelsleutels kunnen worden voorzien, zoals een financiering in functie van het aantal leden (individuele beroepsbeoefenaars en vennootschappen).

Dit zou overeenstemmen op een financiering van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, in de onderstelling dat het budget 240.000 euro per jaar bedraagt door

- het IBR ten belope van: 17.150€ (onderstelling 1000 leden)
- het IAB ten belope van: 120.000€ (onderstelling 7000 leden)
- het BIBF ten belope van: 102.850€ (onderstelling 6000 leden)

Wat de financiering van het «Comité» betreft zou het alternatief kunnen zijn:

- Het «Comité» wordt uitsluitend door het IBR gefinancierd ten belope van ongeveer 240.000 euro per jaar.
- De financiering wordt verdeeld (50%-50%) tussen het IBR (120.000 euro per jaar) en de ondernemingen die onder het toepassingsgebied van Hoofdstuk II en III, Titel VII van Boek IV van het Wetboek van vennootschappen vallen (120.000 euro per jaar).

De in het kader van optie 3 voorgestelde oplossing zou

- enerzijds tot gevolg hebben dat de bijdrage van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (40.000 euro per jaar) en deze van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (23.000 euro per jaar) in de financiering van de Hoge Raad in enige mate verhogen.
- anderzijds tot gevolg hebben dat de bijdrage van het Instituut der Bedrijfsrevisoren in de financiering van de Hoge Raad aanzienlijk verlaagt

en de bijdrage van het Instituut der Bedrijfsrevisoren in het totaalbedrag nodig ter financiering van de Hoge Raad en van het «Comité» in enige mate verhoogt (57.000 euro per jaar).

*
* *

Dit «Comité» zal over wetenschappelijk en administratief personeel beschikken.

- De Hoge Raad voor de Economische Beroepen is belast met de aanwerving van het wetenschappelijke personeel dat de dossiers inzake de verzoeken tot voorafgaand advies en de studies met algemene draagwijdte moet voorbereiden.
- Het administratief personeel van zijn kant zal rechtstreeks door de voorzitter van het «Comité» worden aangeworven. Deze administratieve toenadering tussen de twee organen maakt het mogelijk rekening te houden met de directe en indirecte lasten voor de ondernemingen en moet een grotere efficiëntie verzekeren.

2.6 Bezoldiging van de leden van het «Comité»

Er wordt voorgesteld een regeling uit te werken die in overeenstemming is met de zitpenningen en de verplaatsingskosten die de leden van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen ontvangen.

Voorgestelde tekst:

«Het bedrag van de zitpenningen van de Voorzitter, de leden (en waarnemers) is vastgesteld op 125 euro per vergadering. De Voorzitter, (en) de leden (en waarnemers) hebben recht op de terugbetaling van hun verplaatsingskosten.

Deze verplaatsingskosten worden vergoed ten belope van het bedrag van de werkelijke kosten mits voorlegging van bewijskrachtige bescheiden. Bij gebreke aan dergelijke bescheiden worden deze kosten vergoed volgens het hoogste barema dat terzake geldt voor rijksambtenaren. De werkelijke kosten mogen dit barema evenmin overschrijden.»

Bijlage **Bijlage bij het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen omtrent het orgaan van advies en controle**

Het comité voor advies en controle en de taalwetgeving

Het comité voor advies en controle kan worden beschouwd als een gedecentraliseerde overheidsdienst die op een autonome wijze zijn taak in het gehele land – als centrale dienst – uitoefent. Hieruit volgt dat de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken van toepassing is.¹ Van bijzonder belang zijn de artikelen 39 en volgende van deze gecoördineerde wetten.

Het comité voor advies en controle kan, overeenkomstig de wet van 2 augustus 2002 enkel worden gevat door een commissaris. De commissaris is een natuurlijke persoon of een burgerlijke

vennootschap. De volgende principes zijn in dat geval van toepassing.

De commissaris is een natuurlijke persoon

Voor de betrekkingen met particulieren moet gebruik worden gemaakt van één van de drie talen waarvan de betrokkenen zich hebben bediend.²

Wat de commissaris-natuurlijke persoon betreft kan worden geargumenteed dat hij niettegenstaande hij een vrij beroep uitoefent, als een “particulier” kan worden beschouwd voor deze wet, veeleer dan een “privaat bedrijf”. “Particulier” is immers de generieke term.

1. B.S. 2 augustus 1966.

2. Artikel 41, §1 wet 18 juli 1966.

De commissaris is een burgerlijke vennootschap

Wat het privaat bedrijf betreft, waartoe de commissaris-burgerlijke vennootschap behoort, moet in de taal van het gebied waar de vennootschap haar zetel heeft en geen bijzondere regeling van toepassing is, worden geantwoord dan wel het schrijven worden opgesteld.¹

Wanneer een bijzondere regeling inzake de taal van toepassing is – Brussel-Hoofdstad, Duitstalig taalgebied, gemeente onderworpen aan een bijzonder regime (artikel 7 en 8 wet 18 juli 1966) – moet de taal van de vennootschap worden gebruikt waarvan de vennootschap zich heeft bediend.

Deze algemene regel kan op alle documenten die uitgaan van het comité en gericht zijn aan de commissaris en contacten met de commissaris worden toegepast.

Bijzonderheden

Wat de feitelijke relatie met de commissaris betreft, kan het volgende onderscheid worden gemaakt.

1. De commissaris vat het comité voor advies en controle omtrent een vraag die betrekking heeft op de verenigbaarheid van een prestatie met zijn onafhankelijke taakuitoefening (artikel 133, lid 10 W. Venn.). Zowel wanneer het gaat om een commissaris-natuurlijke persoon als wanneer het een commissaris-vennootschap betreft kan duidelijk worden bepaald welke taal moet worden gebruikt in het verdere verloop van de schriftelijke procedure (Cfr. boven).
2. De commissaris vat het comité voor advies en controle omtrent het verstrekken van diensten die tot gevolg hebben dat de vergoeding ervan deze voor de revisorale opdracht overtreft.² Hetzelfde regime als in 1. is van toepassing.

3. Het comité acht het noodzakelijk de commissaris te horen. In dat geval moeten twee situaties worden onderscheiden:

a. *De commissaris is een natuurlijke persoon*: het comité is reeds op de hoogte van de taal die wordt gebruikt door de commissaris omdat reeds documenten die uitgaan van de commissaris in het bezit zijn van het comité. Immers moet de commissaris het comité vatten. Het comité hoort de commissaris in de taal die wordt gebruikt door de commissaris.

b. *De commissaris is een rechtspersoon*: In dat geval moet het comité in haar briefwisseling en adviezen gebruik maken van de taal van het gebied waar de vennootschap haar zetel heeft voor zover geen bijzondere taalregeling geldt; in het andere geval de taal waarvan de vennootschap zich bedient. Wanneer het comité de commissaris wenst te horen, zal een vertegenwoordiger van de vennootschap het comité moeten te woord staan. Het is logisch artikel 132 W. Venn. toe te passen waar de verplichting wordt opgelegd een vertegenwoordiger aan te duiden. Deze vertegenwoordiger is een natuurlijke persoon die niet noodzakelijk dezelfde taal gebruikt als de vennootschap waarvan hij vennoot, zaakvoerder of bestuurder is. In dat geval lijkt het opportuun dat het comité de regel van toepassing op de commissaris-natuurlijke persoon – “particulier” toepast. Dit houdt in dat voorafgaand aan het horen van de vertegenwoordiger van de betrokken vennootschap, het comité moet toetsen van welke taal de vertegenwoordiger zich bedient. Volledigheidshalve kan worden gemeld dat het verdere schriftelijke verloop van de procedure met de commissaris-vennootschap zal moeten geschieden in de taal van het taalgebied waar de vennootschap haar zetel heeft, tenzij er een bijzondere regeling van toepassing is.

1. Artikel 41, §2 wet 18 juli 1966.

2. Zie artikel 133, lid 6, 2. W. Venn.